

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/63-2>
УДК 330.314.1(477):061.1ЄС

Братусь Г. А.

доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри фінансів, банківської та страхування справи,
Навчально-науковий інститут управління, економіки та бізнесу,
ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», м. Київ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7151-3901>

Каліна І. І.

доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри маркетингу,
Навчально-науковий інститут управління, економіки та бізнесу,
ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», м. Київ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5662-6967>

Мазур Ю. В.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри маркетингу,
Навчально-науковий інститут управління, економіки та бізнесу,
ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», м. Київ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4728-4640>

Bratus Hanna

Dr.Sc. (Econ), Ph.D.,
Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance,
Interregional Academy of Personnel Management, Kyiv

Kalina Iryna

Dr.Sc. (Econ.), Ph.D., Associate Professor of Marketing,
Interregional Academy of Personnel Management, Kyiv

Mazur Yuliia

PhD in Economics, Associate Professor of Department of Marketing,
Interregional Academy of Personnel Management, Kyiv

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

CONCEPTUALIZATION OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION

У статті досліджено поняття «концепція», «концептуалізація» та «концепція управління інноваційним розвитком», що означає систему взаємопов'язаних, логічно побудованих та обґрунтованих ідей інноваційного розвитку на різних рівнях, спрямованих на вирішення проблем та завдань науково-технічної політики України шляхом дотримання принципів, застосування відповідних інструментів (способів, методів, планів), які структуровані та мають наукове та практичне значення. Розроблено концепцію управління інноваційним розвитком в Україні, метою якої є позначення універсально можливих на даний момент стратегічних векторів, формування бачення інноваційного розвитку в дослідницькому режимі, а також визначення способів організації знань на різних рівнях управління у системі науково-технічної політики України. Концептуалізація основних аспектів управління інноваційним розвитком передбачає визначення специфічних принципів: орієнтації, ясності, систематизації, оптимальності, евристичної, значимості. Із метою ефективного використання інструментів інноваційного розвитку в умовах поглиблення інтеграційних процесів в Україні запропоновано сучасні підходи: парадигмальний, функціональний, результативний, інформаційно-відтворювальний, системний, процесно-орієнтований.

Ключові слова: інноваційний розвиток, управління, принципи, підходи, концепція, національна економіка, євроінтеграція.

The article explores the concept of "concept", which means a system of views on a particular phenomenon; the basic idea of the theory, its general idea, a certain way of understanding, interpretation of any object, phenomenon, process; "Conceptualization", which means the procedure of theoretical organization of knowledge and certain scientific material that defines the problem of maintaining links with other issues and "concept of innovation development management", which means a system of interconnected, logically constructed and sound ideas of innovation development various levels aimed at solving problems and tasks of scientific and technical policy of Ukraine by adhering to the principles, application of appropriate tools (methods, techniques, plans), which are structured and have scientific and practical significance. The concept of innovation development management in Ukraine has been developed. Conceptualization of the main aspects of innovation development management involves the definition of specific principles such as: orientation, clarity, systematization, optimality, heuristic, significance. In order to effectively use the tools of innovative development in the context of deepening integration processes in Ukraine, modern approaches are proposed: paradigmatic, functional, effective, information-reproductive, systemic, process-oriented. Traditional approaches based on the hierarchical functional distribution of management processes do not provide the desired effectiveness of innovation development processes, which raises the issue of modern approaches, new tools and methods of innovation development management. The effectiveness of innovative development is studied at different levels: at the micro level where intellectual property is developed and implemented, which leads to additional competitive advantages, and manifests itself in the ability to control a particular market segment by owning exclusive rights to a product or technology and at the macro level it is manifested in the increase of the level of economic development of the domestic economy of Ukraine and its regions, the growth of investments in the economy, the increase of Ukraine's rating in global international rankings.

Keywords: innovative development, management, principles, approaches, concept, national economy, European integration.

Постановка проблеми. За останні п'ять років в економіці України відзначається тенденція до перебудови сучасної економічної політики держави відповідно до умов євроінтеграції. Стратегічна мета держави полягає у підвищенні її конкурентоспроможності за рахунок збільшення частки наукоємної продукції. Для успішного впровадження в економіку держави інновацій велике значення має розвиток інформаційних технологій, які виступають драйвером зростання продуктивності праці і, як наслідок, зниження витратоємності продукції, що випускається. Прогрес технологій і інновацій прямо пропорційно залежить від відносин, що пов'язані з інноваційним розвитком діяльності підприємств. Розвиток та ефективне управління інноваційною діяльністю на сучасному етапі є необхідною умовою перспективного розвитку інноваційних підприємств. Стратегією розвитку науки та інновацій в Україні на період до 2030 р. визначено завдання інноваційної політики, які полягають у створенні ефективної інноваційної системи та розвитку інститутів використання і правової охорони результатів досліджень та розробок, що мають пряме і безпосереднє відношення до сфери інтелектуальної власності [1; 2].

Головними завданнями підвищення конкурентоздатності економіки та досягнення успіху України у цифровізаційному розвитку є формування ефективної моделі інноваційного розвитку щодо гармонізації законодавства та створення дієвої системи управління інноваційним розвитком на національному рівні. У цьому аспекті слід повністю підтримати думку В.Г. Семенової, яка стверджує, що «...ефективна система управління інноваційним розвитком сприятиме активізації процесів створення та використання об'єктів інтелектуальної власності, здійсненню постійного моніторингу окремих аспектів управління та їх результативності» [3, с. 164].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Широке коло питань формування систем інноваційного розвитку в умовах цифровізації є предметом активних наукових дискусій серед уче-

них-економістів, серед яких слід виділити праці О.І. Васильєва, І.В. Венедіктова, В.О. Жарова, Н.С. Орлової, В.Д. Пархоменко, О.А. Підпригори, Р.О. Стефанчука, П.М. Цибульова та ін. Незважаючи на значну кількість публікацій у зазначеній сфері, сьогодні недостатньо дослідженими залишаються питання, пов'язані з концептуалізацією основних аспектів, структуруванням складових елементів, уточненням методологічних аспектів управління окремими складниками системи управління інноваційним розвитком.

Мета статті полягає в обґрунтуванні концепції управління інноваційним розвитком національної економіки в умовах євроінтеграції

Виклад основного матеріалу. Відповідно до національної стратегії розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні на період до 2025 р. та стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 р. [1; 2], підвищення результативності інноваційної діяльності можливе лише за наявності системи управління інноваційним розвитком з єдиною для всіх учасників процесу ідеологією, регламентованим механізмом, чіткою структурою і формалізованим процесом. Зміна стратегії інноваційного розвитку передбачає зміну концептуальних основ цього процесу. Проблема зміни концептуальних основ як управління інноваційним розвитком, так і науково-технічного розвитку України у цілому з намірами їх формування відповідно до сучасних динамічних вимог актуалізує питання концептуалізації ключових аспектів управління інноваційним розвитком у системі науково-технічної політики України.

Важливою вимогою формування ефективної системи управління інноваційним розвитком є чіткість та однозначність розуміння наукової термінології.

Загальновідомо, що за своїм семіологічним походженням термін «концепція» (походить від латинського *conceptio* – розуміння, сприйняття) – це система поглядів на певне явище; основоположна ідея теорії, загальний її задум, певний спосіб розуміння, трактування якого-небудь предмета, явища, процесу [4]. В «Енциклопедії сучас-

ної України» концепція трактується як система поглядів, понять про ті чи інші явища або процеси, спосіб їх розуміння, тлумачення; основна ідея будь-якої теорії, головний задум; ідея чи план нового, оригінального розуміння; конструктивний принцип діяльності, технічної та інших видів діяльності [5].

Під концепцією управління інноваційним розвитком будемо розуміти систему взаємопов'язаних, логічно побудованих та обґрунтованих ідей відносно управління інноваційним розвитком на різних рівнях, спрямованих на вирішення проблем та завдань науково-технічної політики України шляхом дотримання принципів, застосування відповідних інструментів (способів, методів, планів), які структуровані та мають наукове та практичне значення.

Проведене вивчення монографічної літератури дає змогу зробити висновок про те, що у цілому концептуалізація (від лат. *conceptus* – думка, уявлення, а також *conceptio* – поняття, розуміння, задум) – це процедура теоретичної організації знань і певного наукового матеріалу, який окреслюється як самостійна проблема (зі збереженням зв'язків з іншими проблемами) [6]. Є.В. Парій, фокусуючи увагу на єдності емпіричного і теоретичного та розгляду, зазначає, що «...концептуалізація являє собою схему зв'язків понять, які відображають можливі тенденції до змін; спосіб організації мисленнєвої роботи, що дає змогу рухатися від матеріалу і первинних теоретичних концептів до більш абстрактних конструктів, покладених в основу побудови картини бачення досліджуваного сегмента реальності» [7]. Безумовно, необхідність урахування основ методології зумовлена тим, що єдність емпіричного і теоретичного необхідна для того, щоб теорія управління інноваційним розвитком не стала безпредметною, а управління інноваційним розвитком в Україні не здійснювалося методом проб і помилок. При цьому матеріалістична діалектика вимагає розгляду всіх явищ в їх тісному взаємозв'язку, логічній зумовленості та динаміці. Слід зазначити, що реалізація концепції управління інноваційним розвитком в Україні може відбуватися лише за наявності відповідних економічних та правових передумов, адекватних наявному стану суспільно-економічних відносин.

Метою концептуалізації управління інноваційним розвитком є позначення універсально можливих на даний момент стратегічних векторів, формування бачення розвитку сфери інтелектуальної власності в дослідницькому режимі, а також визначення способів організації знань на різних рівнях управління в системі науково-технічної політики України.

Концептуалізація основних аспектів управління інноваційним розвитком передбачає визначення специфічних принципів (рис. 1).

Успішна реалізація концепції управління інноваційним розвитком у системі науково-технічної

політики України зумовлюється конфігурацією існуючих методів, застосування яких дає змогу реалізовувати організуючі й координуючі впливи на всі складники сфери інтелектуальної власності на різних рівнях шляхом вироблення і виконання кращих управлінських рішень» [8, с. 89]. Ґрунтуючись на результатах досліджень [5–8], можна стверджувати, що традиційні підходи, засновані на ієрархічному функціональному розподілі процесів управління, не забезпечують бажаної результативності процесів інтелектуалізації, що актуалізує питання застосування сучасних підходів, новітніх інструментів та методів управління інноваційним розвитком.

Ураховуючи, що формування концепції будується на взаємозв'язаних етапах наукової роботи [9, с. 75], актуалізується питання обґрунтування найбільш ефективного методу управління інноваційним розвитком. Під час характеристики компонентної бази парадигмального підходу до управління інноваційним розвитком на рівні національного господарства було визначено комплекс концептуальних підходів до управління інноваційним розвитком: системний, процесний, результативний, стратегічний. Відбір методів управління інноваційним розвитком вимагає забезпечення повноти їх набору для вирішення поставлених завдань відповідно до науково-технічної політики України. Приймаючи до уваги принцип «принцип зовнішнього доповнення Біра» [10], повнота має відносний характер і залежить від результатів різноаспектних досліджень процесів у сфері управління інноваційним розвитком, тривалості практичного досвіду й ефективності використання управлінських методів та досягнень науково-технічного прогресу.

Одним із ключових підходів до управління інноваційним розвитком є функціональний підхід. На нашу думку, цей підхід є похідною економічної сутності розуміння самого поняття «інноваційний розвиток», оскільки інноваційний розвиток, з одного боку, є товаром на ринку інтелектуальної продукції, з іншого – виступає інтелектуальним інструментарієм, який використовується під час створення ринкової вартості підприємства. А оскільки товар – це результат праці, очевидним є факт, що в основі інноваційного розвитку є поділ праці [11]. Перевагою даного підходу є можливість здійснювати оцінку ефективності управління інноваційним розвитком на макро-, мезо- та макрорівні. А оскільки раціоналізація праці та її поділ є основою виробничих процесів, функціональний підхід є досить ефективним та має пріоритетне значення в управлінні інноваційним розвитком, забезпеченні конкурентоспроможності економічної системи України, зростанні її інтелектуальної та інноваційної активності.

Зростання ролі сектору виробництва і поширення інформації на перший план виводить інформацію і знання як ключовий виробничий ресурс,

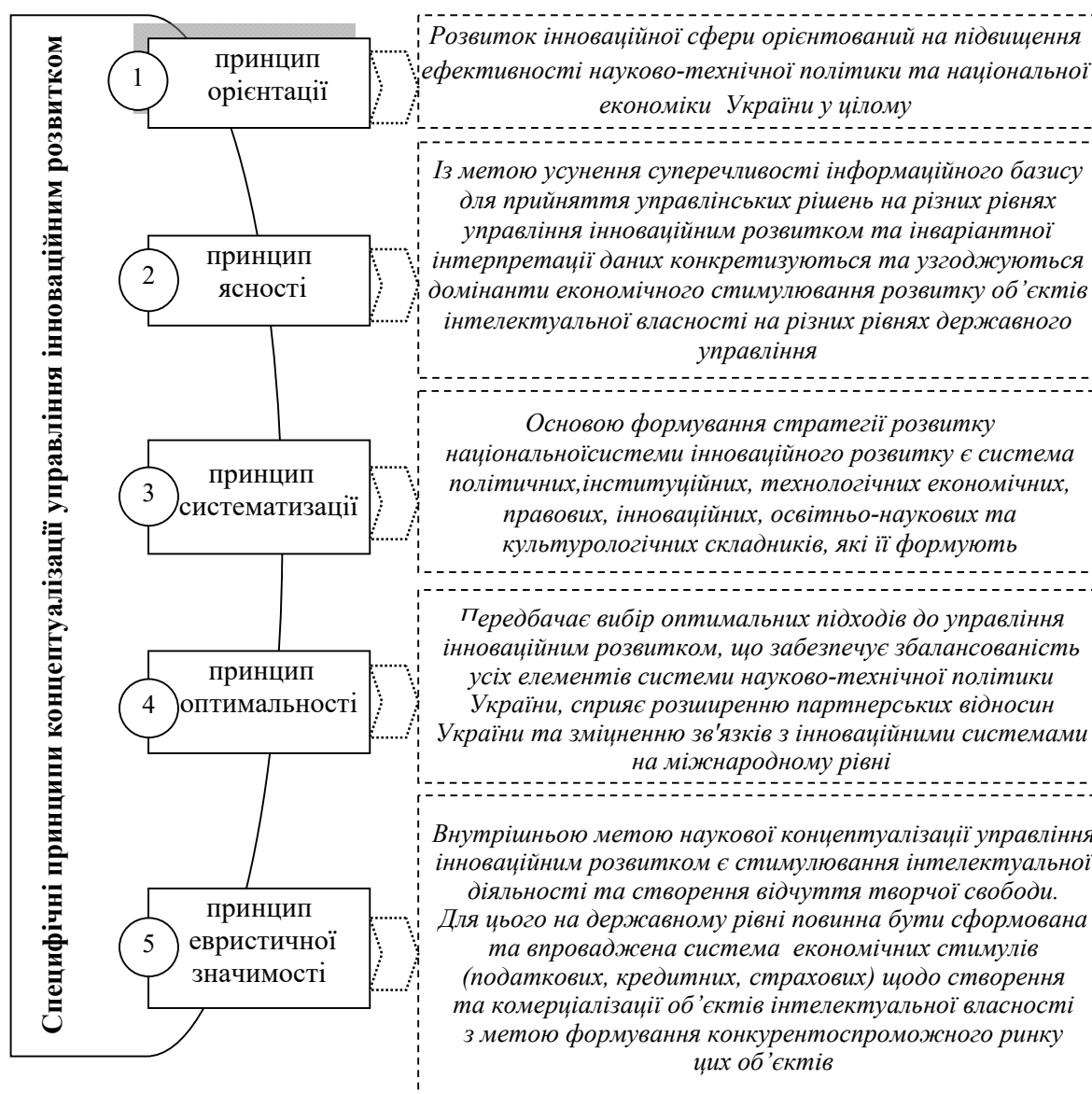

Рис. 1. Специфічні принципи управління інноваційним розвитком у системі науково-технічної політики України

Джерело: систематизовано та узагальнено авторами за [3–18]

оскільки саме знання про продукти і послуги формує основну вартість. Нині основною рушійною силою економіки є наукові дослідження, як фундаментальні, так і прикладні [12]. Об'єкти інтелектуальної власності створюються та реалізуються з метою задоволення різного роду потреб споживачів та отримання на цій основі цільового прибутку. Результати інноваційної діяльності, які виступають у вигляді інтелектуальної власності або нововведень (інновацій), мають вирішальне значення в інноваційному процесі і соціально-економічному розвитку держави. А отже, в управлінні інноваційним розвитком має місце результативний підхід. Ефективність управління, відповідно до даного підходу, передбачає, що інноваційний розвиток приносить найбільшу економічну вигоду під час використання інноваційних можливостей. Розви-

ток сфери інтелектуальної власності та її комерціалізація як на мікро-, так і на макроекономічному рівні характеризується значними вигодами. Так, на мікрорівні розроблення та впровадження об'єктів інтелектуальної власності зумовлюють виникнення у підприємства додаткових конкурентних переваг, що проявляється в можливості контролювати певний сегмент ринку за рахунок володіння винятковими правами на той чи інший продукт або технології [13].

Результативність інноваційного розвитку на макрорівні проявляється у підвищенні рівня економічного розвитку вітчизняної економіки та її регіонів, прирості обсягу інвестицій в економіку, підвищенні рейтингу України у глобальних міжнародних рейтингах за такими міжнародними індексами, як: індекс глобальної конкуренто-

спроможності (The Global Competitiveness Index), індекс глобалізації (KOF Index of Globalization), індекс легкості ведення бізнесу (Ease of doing business Index), індекс економічної свободи (Index of Economic Freedom), індекс розвитку людського потенціалу (Human Development Index, HDI) тощо.

Соціальним аспектом інноваційного розвитку є можливість поліпшення становища споживача, оскільки комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності сприяє зниженню собівартості продукції (робіт, послуг) та, відповідно, призводить до зниження цін. Значно розширюється і база технічної інформації. Це відбувається за рахунок фіксації результатів творчої діяльності у сфері промислового виробництва у вигляді патентів, які виступають джерелами інформації про можливі технічні поліпшення у тій чи іншій сфері економічної діяльності.

В.М. Сороко, акцентуючи увагу на результативності процесів управління інтелектуальною власністю, зазначає, що основою результативності та прибутковості є міцна правова база та дисципліна [13]. Методологічні та практичні аспекти економіко-правового регулювання інноваційного розвитку (об'єднання економічного та правового підходів до управління сферою інтелектуальної власності) характеризують особливості інституціонального підходу, який спрямований на забезпечення стабільності функціонування сфери інноваційної діяльності через сукупність формальних та неформальних норм поведінки. Інституціональний підхід до управління інноваційним розвитком є найбільш ефективним за його комбінування з методологічним підходом, який закріплює правові основи та пропонує способи захисту об'єктів інтелектуальної власності, методичний інструментарій оцінки рівня інноваційного розвитку.

Усвідомлення значимості та унікальності інформаційних ресурсів зумовило виокремлення інформаційно-відтворювального підходу до управління інноваційним розвитком. Прихильники цього типу управління [14; 15] вважають, що на всіх етапах відтворювального процесу першочергову роль відіграють унікальна інформація та обмін інформацією, а отже, успіх управління інноваційним розвитком залежить від грамотного використання актуальних інформаційних ресурсів. Інформаційно-відтворювальний підхід до управління інноваційним розвитком концентрує увагу на значимості інформації на всіх етапах відтворювального процесу, що передбачає необхідність інформаційних взаємозв'язків між елементами системи управління інноваційним розвитком, що забезпечують умови для безперервного відтворювального процесу.

Певний інтерес викликає системний підхід до управління інноваційним розвитком [11], який дає змогу вивчити властивості кожного елемента системи, дослідити структуру і функції об'єктів інтелектуальної власності, виділити найважли-

віші етапи управління інноваційним розвитком (від правового захисту до комерціалізації результатів інтелектуальної діяльності), визначити внутрішні та зовнішні структурні взаємозв'язки елементів системи управління, оцінити вплив самої системи на склад і якість її структурних елементів. Цей процес являє собою комплекс заходів щодо перетворення одних ресурсів на інші та їх подальшого використання з урахуванням сформованих зовнішніх і внутрішніх обставин, тобто на вхід системи управління надходять матеріальні та інтелектуальні ресурси, які перетворюються в процесі управління з урахуванням впливу зовнішнього середовища і реалізуються у вигляді інноваційного продукту або комерціалізованого об'єкта інтелектуальної власності.

Структурованість системи, а також комплексне дослідження та аналіз кожного компонента системи управління інноваційним розвитком у сукупності з функціональним підходом дають змогу шляхом виявлення і подальшого усунення проблем удосконалювати систему науково-технічної політики України. Отже, системний підхід передбачає виділення елементів, внутрішніх і зовнішніх зв'язків, які впливають на результати їх функціонування, визначення інформації, необхідної для управління системою.

Наукові досягнення у сфері управління інноваційним розвитком полягають у формуванні сучасних підходів, застосуванні новітніх інструментів та методів управління. Усе більшого поширення набуває процесно-орієнтований підхід [16–18]. Акцентуючи увагу на перевагах процесного підходу, В.Г. Семенова зазначає, що в управлінні даний підхід «...є основою для зосередження на стратегічних напрямках діяльності, виділення перспективних процесів та сфер діяльності, знищення бюрократичних бар'єрів на шляху реалізації окремих процесів, оптимізації використання ресурсів, підвищення відповідальності та мотивації працівників, які реалізують окремі процеси» [18].

Відповідно до процесно-орієнтованого підходу, створення і використання інновацій являє собою взаємопов'язаний процес, систематизацію підходів до виділення основних етапів якого представлено в табл. 1.

Результати проведених досліджень дають змогу констатувати, що виділення процесу управління інноваційною діяльністю в межах державного управління у самостійну функціональну підсистему управління допоможе максимізувати результативність функціонування сфери інновацій, підвищити імідж та інвестиційну привабливість і, як наслідок, зміцнити конкурентні переваги в умовах інноваційної економіки регіону або держави у цілому. Приймаючи до уваги загальні вимоги процесного підходу до управління інноваційним розвитком на основі застосування методу функціонального моделювання, розроблено контекстну діаграму процесу «Управління інноваційним розвитком» (рис. 2).

Таблиця 1

Систематизація наукових підходів до виділення основних етапів управління інноваційним розвитком на основі процесно-орієнтованого підходу

№ п/п	Назва етапу управління інноваційним розвитком	Наукові підходи до ідентифікації підходів							
		О. Колодяжна	Н. Слободянюк	Т. Павленко	А. Чистякова	Д. Шульгін, Н. Шульгіна	А. Квашін, Т. Карпова	В. Семенова	Авторська позиція
1	Декомпозиція процесу «Управління інноваційним розвитком» у загальній системі управління								
2	Моніторинг портфеля інтелектуальної власності								
3	Маркетинговий аналіз ринку інновацій								
4	Ідентифікація необхідних об'єктів права інтелектуальної власності								
5	Створення об'єкта інтелектуальної власності у процесі власних наукових досліджень або придбання								
6	Реєстрація прав власності (правова охорона)								
7	Прогнозна оцінка ефективності об'єкта інтелектуальної власності								
8	Постановка на облік об'єкта інтелектуальної власності								
9	Комерціалізація								
10	Оподаткування операцій з інтелектуальною власністю								
11	Захист прав інтелектуальної власності								
12	Контроль за використанням об'єкта інтелектуальної власності								

Джерело: сформовано авторами на основі узагальнення [12–18]

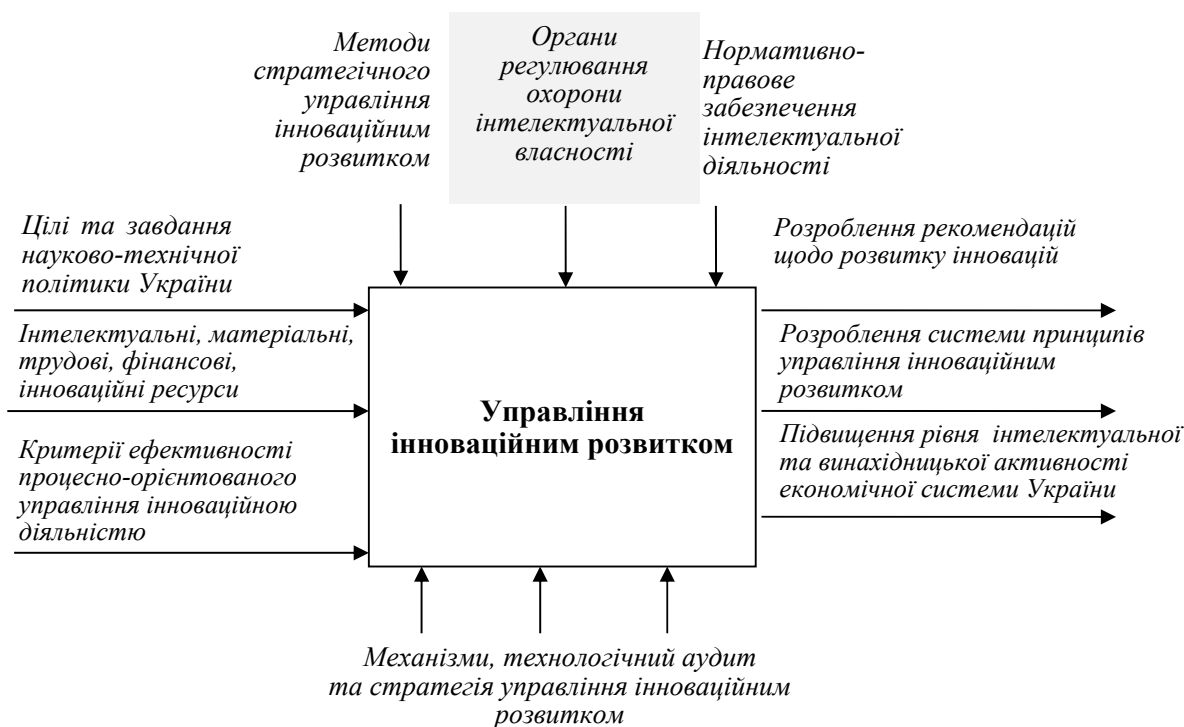

Рис. 2. Контекстна діаграма процесу «Управління інноваційним розвитком»

Джерело: розроблено авторами

Запропонований підхід до процесу управління інноваційною діяльністю у вигляді відповідних методів, процедур та інструментарію, урахувавши вимоги методології IDEF0, створює можливість підвищити відповідальність всіх учасників процесу управління інноваційною діяльністю та дає змогу здійснити його реалізацію з метою забезпечення більш ефективного перетворення результату інноваційної діяльності на об'єкт інтелектуальної власності. Розгляд управління інноваційним розвитком як процесу розроблення, прийняття та реалізації управлінських рішень визначає необхідність характеристики змісту етапів даного процесу за основними концепціями і напрямками управління, які можуть бути виділені згідно з його основними характеристиками. Слід зазначити, що в процесі опису змісту етапів процесу управління інноваційною діяльністю визначити ключові елементи управління за рівнями абстрагування: концептуалізації, формалізації, операціоналізації. У контексті цього запропоновано формалізовану модель процесу розроблення управлінських рішень, сутність та призначення якої полягає у пошуку керуючої функції, що забезпечує досягнення поставленої мети шляхом прийняття управлінського рішення відносно переведення об'єкта управління з фактичного стану в бажаний (цільовий) стан за ресурсних і фазових обмежень.

Висновки. На основі дослідження концептуальних аспектів управління інноваційним розвитком обґрунтовано, що реалізація концепції

управління інноваційним розвитком в Україні може відбуватися лише за наявності відповідних економічних та правових передумов, адекватних наявному стану суспільно-економічних відносин. Визначено, що метою концептуалізації управління інноваційним розвитком є позначення універсально можливих на даний момент стратегічних векторів, формування бачення інноваційного розвитку в дослідницькому режимі, а також визначення способів організації знань на різних рівнях управління у системі науково-технічної політики України.

Грунтуючись на результатах проведеного дослідження, визначено основні етапи процесу управління інноваційним розвитком на основі процесно-орієнтованого підходу, аргументовано доцільність виділення процесу управління інноваційною діяльністю в межах державного управління у самостійну функціональну підсистему управління, що дасть змогу максимізувати результативність функціонування інноваційної діяльності, підвищити імідж та інвестиційну привабливість і, як наслідок, зміцнити конкурентні переваги в умовах інноваційної економіки регіону або держави у цілому.

У контексті підвищення результативності функціонування інноваційної діяльності, підвищення іміджу, інвестиційної привабливості вітчизняної економіки запропоновано підхід до процесу управління інноваційною діяльністю у вигляді відповідних методів, процедур та вимог методології IDEF0.

Список використаних джерел:

1. Національна стратегія розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні на 2020–2025 роки: проєкт / керівник експертної групи д.ю.н. О.П. Орлюк URL: https://drive.google.com/file/d/1oqjabxZiTempwJjaZsO1NoLt7fvP_cxj/view (дата звернення: 13.03.2021).
2. Розпорядження КМУ «Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року» від 10 липня 2019 р. № 526-р.
3. Семенова В.Г. Складові системи управління інтелектуальною власністю підприємств. *Економіка: реалії часу*. 2015. № 3(19). С. 159–165.
4. Академічний тлумачний словник. URL: <http://sum.in.ua/s/koncepcija> (дата звернення: 02.02.2020).
5. Енциклопедія сучасної України. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=3256 (дата звернення: 02.02.2020).
6. Абушенко В.Л. Концептуалізація. Гуманитарная энциклопедия. Центр гуманитарных технологий, 2002–2018. URL: <https://gtmarket.ru/concepts/6891> (дата звернення: 02.02.2020).
7. Парій Є.В. Поняття концептуалізації та типологія концептів у сучасній когнітивній лінгвістиці. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2014. Вип. 45. С. 339–340.
8. Паладій М.В. Система державного управління сферою інтелектуальної власності: відбір методів. *Економіка та держава*. 2012. № 9. С. 89–91.
9. Спаських О.Ю. Концептуальні основи управління регіональною власністю. *Збірник наукових праць ЧДТУ*. 2008. Т. 2. № 21(2008). С. 75–79.
10. Бир С. Кибернетика и управление производством. Москва : Наука, 1965. 392 с.
11. Абрязов Э.И. Функциональная модель оценки менеджмента интеллектуальной собственности на предприятии. *Вестник Саратовского государственного социально-экономического университета*. 2018. № 2(71).
12. Костромитин П.А. Интеллектуальная собственность в постиндустриальной экономике. *Вестник Евразийской науки*. 2018. № 2. URL: <https://esj.today/PDF/69ECVN218.pdf> (дата звернення: 10.02.2020).
13. Сороко В.М. Результативність та ефективність державного управління і місцевого самоврядування : навчальний посібник. Київ : НАДУ, 2012. 260 с.
14. Булатецкая А.Ю. Методологические основы формирования корпоративной системы управления интеллектуальной собственностью в экономике знаний. *Московский экономический журнал*. № 5. URL: <https://qe.su/ekonomicheskaya-teoriya/moskovskij-ekonomicheskij-zhurnal-5-2020-11/> (дата звернення: 15.02.2020).
15. Godin B. The Knowledge Economy: Fritz Machlup's Construction of a Synthetic Concept. Project on the History and Sociology of S T Statistics. *Working Paper*. 2008. № 37. 33 p.

16. Ліпич Л.Г. Процесно-орієнтований підхід до управління підприємством. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. Маріуполь, 2009. С. 286–288.

17. Ткачова С.С. Еволюція процесного підходу до операційної та управлінської діяльності підприємств. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*. 2012. № 2. С. 68–75.

18. Семенова В.Г. Сучасні підходи в управлінні інтелектуальною власністю підприємств кабельної промисловості. *Економіка: реалії часу*. 2015. № 4(20). URL: <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/n3.html> (дата звернення: 16.02.2020).

References:

1. National strategy for the development of intellectual property in Ukraine for 2020–2025 [Natsionalna stratehiia rozvytku sfery intelektualnoi vlasnosti v Ukraini na 2020–2025 roky]: project / NOIV, number of experts; Ph.D. Orlyuk OP, head of the expert group. URL: https://drive.google.com/file/d/1oqjabxZiTempwJJaZsO1NoLt7fVp_qxj/view (accessed 13 March 2021). (in Ukrainian)

2. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine (2019) on approval of the Strategy for the development of innovation for the period up to 2030 [Stratehiia rozvytku sfery innovatsiinoi diialnosti na period do 2030 roku] from July 10, 2019 № 526-р. (in Ukrainian)

3. Semenova V.G. (2015) Components of intellectual property management systems of enterprises [Skladovi systemy upravlinnia intelektualnoiu vlasnistiu pidpriemstv]. *Economics: the realities of the time: science magazine*, no. 3 (19), pp. 159–165. (In Ukrainian)

4. Academic Explanatory Dictionary [Akademichnyi tлумachnyi slovnyk]. URL: <http://sum.in.ua/s/koncepcija> (accessed 02 February 2020). (in Ukrainian)

5. Encyclopedia of Modern Ukraine [Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy]. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=3256 (accessed 02 February 2020). (in Ukrainian)

6. Abushenko V.L. (2002–2018) Conceptualization. Humanitarian Encyclopedia [Kontseptualyzatsiia. Humanitarnaia entsyklopediia]. *Center for Humanitarian Technologies*. URL: <https://gtmarket.ru/concepts/6891> (accessed 02 February 2020). (in Russian)

7. Paryi E.V. (2014) The concept of conceptualization and typology of concepts in modern cognitive linguistics [Poniattia kontseptualizatsii ta typolohiia kontseptiv u suchasni kohnitivni linhvistytsi]. *Scientific notes of the National University "Ostroh Academy": Series "Philological"*. Issue 45, pp. 339–340. (in Ukrainian)

8. Palladium M.V. (2012) The system of state management of intellectual property selection methods [Systema derzhavnoho upravlinnia sferoiu intelektualnoi vlasnosti vidbir metodiv]. *Economy and state*, no. 9, pp. 89–91. (In Ukrainian)

9. Spasnykh O.Yu. (2008) Conceptual bases of regional property management [Kontseptualni osnovy upravlinnia rehionalnoiu vlasnistiu]. *Collection of scientific works of ChSTU*. Volume 2, no. 21, pp. 75–79. (in Ukrainian)

10. Bir S. (1965) Cybernetics and production management [Kybernetyka y upravlenye proyzvodstvom]. Moscow: Nauka, 392 p. (in Russian)

11. Ablyazov E.I. (2018) Functional model for assessing the management of intellectual property in the enterprise [Funktsionalnaia model otsenky menedzhmenta yntellektualnoi sobstvennosti na predpriiaty]. *Bulletin of Saratov State Socio-Economic University*, no. 2 (71). (in Russian)

12. Kostromitin P.A. (2018) Intellectual property in the post-industrial economy [Yntellektualnaia sobstvennost v postyudustrialnoi ekonomyke]. *Bulletin of Eurasian Science*, no. 2. URL: <https://esj.today/PDF/69ECVN218.pdf> (accessed 10 February 2020). (in Russian)

13. Soroko V.M. (2012) Productivity and efficiency of public administration and local government: textbook. way [Rezultatyvnist ta efektyvnist derzhavnoho upravlinnia i mistsevoho samovriaduvannia]. Kyiv: NADU, 260 p. (in Ukrainian)

14. Bulatetskaya A.Yu. (2020) Methodological bases of formation of corporate system of management of intellectual property in knowledge economy [Metodolohicheskye osnovy formirovaniia korporativnoi systemy upravleniia yntellektualnoi sobstvennosti v ekonomyke znanyi]. *Moscow Economic Journal*, no. 5. URL: <https://qje.su/ekonomicheskaya-teoriya/moskovskij-ekonomicheskij-zhurnal-5-2020-11/> (accessed 15 February 2020). (in Russian)

15. Godin B. (2008) The Knowledge Economy: Fritz Machlup's Construction of a Synthetic Concept [Ekonomika znan: pobudova syntetychnoi kontseptsii Fritsa Makhlyupa]. *Project on the History and Sociology of S T Statistics. Working Paper*, no. 37, p. 33.

16. Lipich L.G. (2009) Process-oriented approach to enterprise management [Protsešno-oriientovanyi pidkhid do upravlinnia pidpriemstvom]. *Theoretical and practical aspects of economics and intellectual property: Coll. Science. Works*. PDTU. Mariupol. pp. 286–288. (in Ukrainian)

17. Tkachova S.S. (2012) Evolution of process approach to operational and managerial activities of enterprises [Evolutsiia protsešnoho pidkhodu do operatsiinoi ta upravlinskoï diialnosti pidpriemstv]. *Bulletin of SSU. "Economics" series*, no. 2, pp. 68–75. (in Ukrainian)

18. Semenova V.G. (2015) Modern approaches to the management of intellectual property of the cable industry [Suchasni pidkhody v upravlinni intelektualnoiu vlasnistiu pidpriemstv kabelnoi promyslovosti]. *Economics: the realities of the time: science magazine*, no. 4 (20). URL: <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/n3.html> (accessed 16 February 2020). (in Ukrainian)